

Գարտաշեան էֆ. — Արեւ էֆ. նին աւելի տալար եօգ իսէ աւել, ի՞նչ «բանաձեռ» արարեցաւ աղ չօք ֆարգար վար սորը : Էկէր պու կէճէ միւլաքէրէնէ տէվամ իթմէք թնթէրսէք, սապահա գատար չալըչապ, երես պիր նէթիճէնէ երէմէյիգ փաղաթ էկէր թէնթիւր իտէրսէք, պիր իճթիմատա իքմա իտէպիլիւրիգ, էքմէքճեանս վ. ին իֆատէսինէ կէլինճէ, Երեսփ. ժողովուն կէչէն իճթիմատէ մշտանա գօրոյըը «բանաձեռ», գաթէն երկրի պիր ապա իտարաֆրնատան գապուլ օլընմըչ վէ իմզա իտիլմիշ իտի : Մամաֆիւրի էկէր պուլըն տա թապըլլա ագալարա իճվգիթի թէքիթ օլընտա իտի : րէտտ իտիլմէչ իտի :

Մինէճեան էֆ. , իլք իֆատաթը գէմինտէ պապը պէհանաթաա ճպուլընմը տըր :

Մանուկ էֆ. Մարիկեան . միւլաքէրէնին տէվամընը, ֆաղաթ գարարընթէն իտիլմիշ թէքիթ իթմիշ տիր :

Այնի վաղըթտա միւլաթիլէնին թէքիթի իւզէրինէ, միւլաքէրաթըն տէվամը եախաա թէնթիւրի հաղընտա պէնէ էլ աղա պիր ֆիքը բէյտա իթմէք իւզրէ, 15 տուգըքա գատար միւլաքէրաթ թաթիլ օլընմը տըր :

Ար. Տեղ. Եպիսկ. թաթիլտէն սօնրա մէսէլինին գուրապ գօնթաաընը թէքիթ իթմիշ տիր :

Թաթիլտէն սօնրա, Հ. Սահակ վ. Տէր Մովսէսեան . Պու կիւն էքսէրիլէթիլիգ պուրատա օլտըղը հալտէ, ինապ իւլընէ, սապահա գատար տուրուչ, պիւա թէնթիւր միւլաքէրաթ տէվամ վէ գաթի գարար վէրիլմէսինին թէքիթ իտէրիմ, զիրա սէքիլ կիւն տահա իլին կէնթիմէսի, վէրէնէկիլիլ գարար հաղընտա պիր թէպէտաթիւ հապը իթմէնէնէք տիր :

Գարտաշեան էֆ. — Վաղաա Բարլամէն թօլարտա պիւա ֆաղա գըրք սէքիլ սաաթ վէ տահա զիւստէ միւլաթէթիլէ միւլաքէրաթըն տէվամ իթմիլի մալըն իսէ աւել, օ միւլաքէրաթ զաթիլն թէտգիլք վէ քէսպը մուգուլի իտիլմիշ մէսէլէնէր հաղընտա տըր : Պու ճէվապսիմէ իսէ, պիլգէն հէնուզ մալըն օլտըղընտա, իլք տէֆա օլտարապ պու կիւն օգուլմըն օլտըղընտա, թէտգիլքաթիլ իպիլիտաթիլ լաղըմ տըր :

Մինէճեան էֆ. — Արեւ ու ամիլք թէտգիլքաթ իճրա իտիլմէքիլիլ գարար վէրիլմէք, չիւնթի կաղընէն թէտգիլք իթմէքսիլին գարար վէրմէք մուլաթիլք մասլաաթ տէյիլ տիր : պէն, պիլմէտիլիլ պիր չէյէ ֆիքը պէհան իտէմէք, վէ պու կիւն պէհան իտիլիլ պիր ֆիքը կարըն թէպաթիլէ մէսպուր օլտըրըմ քի, օ հալտէ մուլաթը իտիլիլ օլտըղտան պուլա, եաթըլաաք իլէ սէ գարար կէնթիլիլ, թէքիթիլիլ թէքըրա իլէ, Սինոյըն ճէվապսիմէսինին բօլիգօթի իլէ թապըլլա հէր պիր աղաա թէվգիլին թէքիլք իտէրիմ քի, միւլաթէա իթմիլիլ, Պու տա, սէքիլ կիւն թէնթիւր իթմէքիլ օլապիլիլ :

Գարտաշեան էֆ. — Ձաթէն իւլ ալտան պէրի տիր քի, մէսէլէ, մաթթէնթիլք պաղըլարըն սէպէպիլին պու գատար թէնթիւրաթա ուղարտը, պիր հաթիթ տահա կէնթիլմէքիլ նէ գարար կէնթիլիլ :

Տր. Յովհաննէսեան էֆ. — Շունու սիւալ իտէրիմ քի, Մէնթիլիլիլ «բանաձեռ» իւզէրինտէ իճրա իտիլմէք թաթիլիլ գապուլ իտէնէք քիլիլ :

Ասեհնապիս էֆ. — Պու մէսէլէ հաղընտա չիտիլտէն պիր չէյ տէնթիլմէք :

Պատուհասեան վ. — Միւլաքէրէնին պիւա թէնթիլիլ տէվամընը թէքիլք իտէրիմ, էկէր սօնրա իւզուլմ կէթիլիլիլ, գուրա իլէ թէնթիլիլ գարար վէրիլիլ :

Մարիկեան էֆ. — Միւլաքէրէնէ տէվամ իթմէքիլ պէրապէր, հէր հալտէ գարար վէրմէք մէսպուր տէյիլիլ. իմաթ միւլաքէրէնէ պալապալըմ. ինթիմալ քի թէնթիլիլ մահէլլ գալաալ :

Մինէճեան էֆ. — Սիւղ, ուսուլը մուհաթէմիլմը պիլիլիլիլ հալապիլ, ֆիքը պէհան իթմէքիլիլիլ, Տէրէօնէ իսթիլին պիր տալաա, էվգէնէ թէքիլք :

պիւ իճրա իտիլիլ, վէ սօնրա տալաա կիլիլիլ : Մէնթիլիլ թուլմէքիլիլ տէնթիլիլ տէ, էվգէլա աղաաթ թուլմէք մէտէքիլ մատալէլիլ քէսպը վուգուլ վէ թաթըլքաթ իթմէսի տէյիլ մի տիր : Պու մէսէլէ, զաթէթ մուհիմ օլտըղը հալտէ, գարարտան էվգէլ միւլաթէա վէ թաթըլքաթ իճրաթ նիլին իտիլիլիլիլ : Նիլաթիլ պիր միւլաթէթ տահա լէն վէ ալլաթէ միւլաթէրէնէ սօնրա, մէսէլէ կիլիլ գուրապ գօնթը, վէ 20 գուրապ գարը 22 գուրա իլէ միւլաքէրէնին 8 կիւն թէնթիլիլ գարար վէրիլիլ տիր :

Մաաթ 51/3 տա մէնթիլ իտիլմա պուլտըր :

Ս. ՅՈՒՆԻԱՆՈՍ ԱՍՊԼԱՎԱՆ

GUSTAVE FLAUBERT

(4746 թիւն չարունակութիւն էվրը)

Անճանօթը հաղիւ մակոյիլին մէջ ոսթըր դուր, մէկէն իր ծանրութեանը ներքեւ մակոյիլը չուրին մէջ յատալը գնաց, ու ցնցուով մը երբ դարձեալ չուրին երեսը ելաւ : Յուլիանոս իտիլիլիլ սկսաւ :

Թիւրիլ ամէն մէջ հարուածին ալիքնէրուն ընկրկէլէն նաւակին առաջը վեր կը բարձրանար : Չուրը, միւլաթէն աւելի սեւ, երկու կողմը քերելով կ'անցնէր ուժգնօրէն, ու մերթ անդունդներ կը ձեւացնէր, մերթ լեռներ կը կազմէր, մինչ նաւակը ռաւիլով մէկէն կը խորտակուէր և նսվին կատապուլիսէն երեքածուք կը տատանէր :

Յուլիանոս յառաջ ծռելով մարմինը, կը տարածէր բազուկները և ոտքերովը կամար մը ձեւացնելով ուժգնօրէն ետ ետ կ'ընկրկէր կուսակի վրայ աւելի ուժ աւալու համար : Կարկուտի տարալիւ ձեւքերը կը կապոյտացնէր, անձեւեր կուսակէն վար կը հոսէր, բուռն հովը շնչարգելութիւն կուտար իրեն : Ալ չկրնարով չարունակել : Յուլիանոս կանգ առաւ : և հոսանքը ըսկաւ քէլ տանիլ մակոյիլը : Բայց անդաւազաւալով շուտ մը իր դերին նուիրակաւնութեան, ու բարձրագոյն հրամանի մը հպատակելով անհրաժեշտ պէտքին վրայ, կրկին ձեռք առաւ թիւրիլները որոնց բալլաթիլին շառաչը կը խախտէր մրկիլն գոչիւնները :

Պաթիլ լապաթը կը վառէր իր առջեւ, բայց ատեն ատեն օղին մէջ պտուտքող թուլունները կուգային և իրենց թեւերով կը գոցէին լոյսը : սակայն իր աչքն բնաւ չէին անհետանար, նաւակին յետակողը սիւնի մը պէս արձանացած բորտին հրաւաթ բերները :

Սա սա երկաթ տուկն, շատ երկար :

Երբ իրճիլ հասան Յուլիանոս դուռը գոցեց : բորտը գնաց արժուակի մը վրայ նստեցաւ : Այս պահուն իր մերկութիւնը ծածկող այն տեսակ մը պատանքը մինչև ազդերը վար ինկած էր : և իր ուսերը, կուրծքը, նիւար բազուկները թեփալ վէրքերու խաւի մը տակ կ'անհետանային : Ահաքին խորշովներ կ'ափօսէին անոր ճակատը : կ'ափսէի մը պէս, քիթին տեղ խոռոչ մը կը տեսնուէր, իսկ կապոյտացած շրթունքներէն մուշիլ մը պէս թանձր ու գարշառու շունչ մը դուրս կը հանէր : — Անօթիլ եմ, քուսա :

Յուլիանոս անոր տուաւ իր բոլոր ունեցածը, չէրա մը հինգած ճարպ ու սեւ հացի մը չոր կիլոգր : Այս բանքը լափէլէ վերջ, սեղանը, ամանը ու դանակի կոթը իր մարմնոյն վրայ տեսնուած սպիւններուն նշանները կը կրէին :

Ետքն ալ ըսաւ : — Ծարաւի եմ :

Յուլիանոս վազեց կուրծքերիլ, ու երբ ձեռքը քուսած էր տեսաւ որ ա'նպիսի անոյշ բոյր մը կ'ընէր անոր մէջէն որ իր սիրտը հալածիլիլ ինչպէս նաեւ հոտուաւ իր զգուցէն : Գիւրի էր մէջընը, ինչ զիւս : Բայց բորտը ձեռքը կրկնուց օւ մէկ շունչով կոթը պարպեց :

Յետոյ ըսաւ : — Կը խիլմ : Յուլիանոս իր ճրագով կրակ տուաւ լապաթի խորձի մը, իրճիլին մէջտեղը : Բորտը անոր մօտեցաւ տաքանալու համար : և կզկած տեղը ամբողջ մարմինը կը զոզդար, ու տկարութիւն մը կ'զգար : աչքերը ալ չէին փայլեր, վէրքերէն թաւա կը հոսէր, այն ատեն նուաղուն ձայնով մը :

— Անկողիլդ, միմիկն : Յուլիանոս կամացուկ մը անոր օդնեց մինչև անկողին քաշկրտուելու համար, ու զանի տաքցնելու համար՝ նոյն իսկ իր մակոյիլին առագաստն ալ անոր վրայ ձգեց :

Բորտը կը հեծնէր, բերիլն երկու անկուններէն տկարները կը տեսնուէին, արագ արագ հոնքիւն մը անոր կուրծքը կը ցնցէր, իսկ փորը ամէն մէկ շունչ առնելուն կը խոռչանար որոնսկըր հասնելու չափ :

Յետոյ արտեւանունքը գոցելով : — Ոսկրեա մէջ ռաւոյց կայ կարծես, հեւաք, մօտեցիլ ինծի : Յուլիանոս կուտը վեր առնելով, ա'նոր մօտիլը, քով քովի պառկեցաւ չոր տերեւներուն վրայ : բորտն ալ երեսը անոր դարձուց, ու :

— Ձգեալներդ հանէ, ըսաւ, որպէս չի մարմնոյդ տաքութիւնը ինծի աղքէ :

Յուլիանոս մերկացաւ, ու անկողին մտաւ : ան կ'զգար իր ազդերուն վրայ բորտին մօրիլ՝ որ օձէն աւելի ցուրտ էր ու խարտոցի մը կարծրութիւնն ունէր :

Ինք կը ջանար անոր սիրտ տալ, իսկ միւսը հեւհեւալով կը պատասխանէր :

— Ահ, պիտի մեռնիմ... Մօտեցիլ, տաքութը զիս, ձեռքերովդ չեմ ուզեր, չէ՛, հապա բոլոր մարմնովդ :

Այնպէս որ Յուլիանոս ստիպուեցաւ բողբոջին անոր փակիլ, բերան՝ բերնի, կուրծք՝ կուրծքի : Այն ատեն բորտը ա'նոր փաթեցաւ և իր աչքերը իսոյն ստողներուն փայլն առնն : մազերը արեւին շոգերուն պէս երկարեցան, շունչը վարդի անուշ բոյն առաւ, իրճիլը անուշահոտութեամբ լեցուեցաւ : Չուրերը երգել սկսան... Մինչ հեշտանքի հոսանք մը, գերմարդկային հրճուանք մը հեղեղի նման խելալեղ Յուլիանոսի հոգւոյն մէջ կը խուժէր, ու ան՝ որու բազուկներուն մէջ կը զանուէր ինք, միւս կը մեծնար, կը մեծնար մինչև որ գլուխն ու ոտքերը պատերուն հասան : Մէկէն առաւոտաղը թուաւ, երկիւքը կը տարածուէր վերջ, — և Յուլիանոս կապոյտներուն մէջ կը յառաջանար իրա՛ն՝ երես երեսի Յիսուս Փրկիլ հետ, որ զանի երկիւք տարաւ :

Այս է տահ Ս. Յուլիանոս Ասպլավանի պատմութիւնը, ճիշդ ինչպէս ներկայացուած է իմ երկրին Եկեղեցիին ապակեփեղկերուն վրայ :

Թրգ. Ա. Վ. ՍԻՐՈՒՆԻԱՆ

ՄՏԱՇՈՒԹԻՒՆԻ ԵՐԵՒԵԼԻ ԱՐԱՆՅ

(Հաւաքեց Ն. Յ. Վ. Փ.)

1. Քաղաքակրթութիւնը պտուղ կաթողիկէութեան, կ'ապակեանի որչափ որ կը հեռանայ կաթողիկէ սկզբունքներէն :

Կարսիա Մոռեհօ

2. Կը գանգատին մարդիկ թէ այլեւս սուրբ չկայ, ես ուր որ կ'երթամ՝ սուրբեր կը գտնեմ :

Ա. քր Ֆոռեհա

3. Կինը չերեւի յաճախ, բայց յաճախ մարդը որ կը խօսի՝ կը թարգմանէ կնոջ գաղափարները, մարդը որ կը գործէ՝ կ'իրականացնէ կնոջ ներշնչումները :

Բ. Պեպրեհան

4. Ազատութիւն ամենուն և ամենայնի համար, բայց ոչ ոճիլին և ոճրագործներուն համար :

Կարսիա Մոռեհօ

5. Յարապետը անդուլ ոգոյ մէջ՝ տա'ն բարիւյն յամառութիւն մ'է : վատ ցաւ մ'է, երկնից վճիռներուն դէմ ապստամբ կամքի :

մը... աղքատ և անձուկ մտքի մը ապացոյցն է... : Թշնամանք մ'է երկնից դէմ, թշնամանք միւլաթից դէմ, անհեղեղ թշնամանք բնութեան դէմ :

Եկիսիլ

6. Մի ան լեզւ հոգւոյ մէջ ետեթիւն կը լուէ, երբ ճշմարտութիւնն արձակէ վէճիլ :

Մ. Ձեռագ

7. Նախախնամութիւն և բնութիւն են միանգամայն չուլ և ագահ իրենց պարգեւներուն : Երբ մարդու մը պարգեւած են արտաքոյ կարգի ձիրքեր, գրեթէ միշտ կը զլանան նմա միջակ առաւելութիւններ, որոց բացակայութիւնը պարտի լինիլ նմա ազդարարութիւն մը մար գիւթեան սահ խնդրուն :

Լազոռեհ

ՄԻԵՍՄԻ ՄԻԻԼԱԳԱԹԱՐ

Ավսթրիա-Մաճարիսթան խարհիկ նաղըրը Պարօն էրէնթալ, սօն կիւնըրաթ Պէրլինէ ալիմէթ իտէրէք, Ալմանիա պաշ վէ. քիլի Մ. Պէթման Հօլլէք իլէ միւլաքաթ իթմիշ տիր : Պու միւլաքաթա տարի նէչը օլընտան պէհանամէտէ անկիլիտ քի, «Իքի բիճալը տէվիլթ, սօն վաղըթլարտա մէվգուրի պահա՛ օլան սիւսաթի մէսէլէր հաղընտա թէնթիլի էֆեքար իթմէք իլին եէնթաթի ֆըրաթի պուլըլլար տըր : Կէրէք Ավսթրիա-Մաճարն վէ կէրէք Ալմանիանըն՝ Շարգը դարպիտէ ըսքաթօ գուոնըն մուհաֆազաթնա վէ Թիւրքիանըն իսլահաթը տախիլիէսինի իքմալ իթմէսինէ թաւաֆիլ օլտըլարընը թաաթիլ իթմիշ տիր :

«Գօնթ էրէնթալ վէ Մ. աը Պէթման Հօլլէք՝ կէրէք էվրօթա անվալը ումուլի յէիլին վէ կէրէք Շարգը դարպի թէրադգըրաթընը իսթիգալիլի պիւա էնաթիլէ կէթմէքաթ պէրտէվամ տըրար :

«Պու էմիլիլ, պաշլընա իքի հիւքիւ մէթին՝ իթմալիլ իլէ մէվգուտ օլան իթթիլ ֆաղըն էսաթնա վէ Ավսթրիա-Մաճար իլէ Ալմանիանըն՝ տիլիթ տէվիլթիլ իլէ մէվգուտ միւնաթապաթընը սուրէթը միւսաթիլքաւրանէտէ թէվիլիլէ միւսթիլիլ տիր : պու թէվիլիլ իսէ, տէվիլթիլ արաթընտաթի իթիլաթըն մուհաֆազաթընը գօլալաթմաթ իլին բէք էլգէմ տիր :»

Ֆ. Յիւլիանոս պաթ զաղէթաթը, Պարօն էրէնթալ իլէ Մ. Պէթման Հօլլէքին միւլաքաթը իւզէրինէ նէչը օլընտան պէհանաւամէտէ, Պալգալարտա ըսքաթօ գուոնըն մուհաֆազաթնա վէ Թիւրքիաա եէնիլ իթիլ թարաֆընտան թէնթիլիլ օլընտան իսլահաթա տարի իքի տէվիլթիլ պէպէտաթիլիլ թէվիլիլիլ պահիլիս օլան ֆըրալարը նաղարը տիլգաթա տաւաթ, տիլիլ քի, «Թիւրքիանըն հալը գաաթը՝ Պալգալարտա սուլըն մուհաֆազաթը իլին տալիս էն թէնթիլիլ թէնթիլ օլտը տըր, վէ տալիս էոյթ օլտաթ տըր : Պիւլաթի տէվիլթը Օսմանիլիլին գուլգէթիլ պիր օրտուլա վէ մալիլիլ վէ մուլթաթալ պիր իտալիլէ մալիլ օլտաթ՝ Շարգաա միւլաթէնըն մուհաֆազաթը՝ իլին էն գալիլ զամիլ տիր : Պիւլաթի տէվիլթը Օսմանիլիլին, տալիլ օլտըլը թարիլը մէչըրուլիլիլ տալիլ քէսպը թէրադգը իթմէսի վէ Պալգան նիմ ճէգիլիլիլ սիւլաթիլին պիր ունսուրը օլտաթ, պիւթիլին էվրօթա իլին ֆէվգէլտաթ : էնէմիլիլթիլ տիր : Թիւրքիանըն եէնիլ իթիլիլ հաղընտա իլչար օլընտան հիսթիլ թէվիլիլիլ՝ հալընըլ խէհալի սէպէպիլտաթիլ իլէրի կէլմէնիլ, հաղըլիլ բօլիլիլա սէպէպիլիլիլ տէնիլիլ կէլմիշ տիր : զիրա տէվիլթը Օսմանիլիլին, պիր տէվիլթը մէչըրուլա վէ մուլաթաթա կիլիլ Պալգան նիմ ճէգիլիլիլ տէքէնտի մէվգըլիլ մուհաֆազա իտէպիլմէսիլ էվրօթա միւսաթիլիլ մէնթաաթը իթթիլաթնաա տըր : Հալըլ գուլգէթիլ պիր Թիւրքիա, Շարգաա սքաթօ գուոնըն պաթաթը իլին էն մուհիլմ պիր խաթիմ տիր :»

